

نومرو : ۸۷

اداره خانه

ایستانبول ، جفال اوغلنده

دائرة اجتهادده

“ Idjtihad ” Constantinople

دوردنجی سنه

اجتهاد

۲ کانون ثانی ۱۳۲۹

آبونه

سنه لك آلتی آیلق

تورکیا ایچین ۵۴ غروش ۳۰ غروش

ممالك اجنبیه ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یاره به

حریت فکریه یه خادم

پنجشنبه کونلری چیقار اجتماعی ، ادبی مجموعه

مدیر مرخص : الرهانی صفا

— لوحه «۲» —

برقیصیق نوحه .. صوڭ فغان اُلم !
صرعهلر ، صانیکه ، اختلاج عدم ...
احتضار .. ایشته غایه ایجاد !..
عمر مائی ویا زمان سیاه ،
هپسنگ انتهایسی آن مباح ؛
کسیلن برنفس مآل حیات ...

رجفه : موتک صوغوق لطیفه سیدر ؛
[*] نفخه : صوڭ رجفه نك خفی سسیدر !..
یکئی مقتول !.. کیم ، فقط ، قاتل ؟..
تا گزینک حقیدر حیات ویمات ؛
نوڭجه بخش ایتدی ، شیمیدی استرداد !
مجرم بی جزادر عزرائیل

✽

بو ، قنادن بقایه بررؤیا
که تئلرلر رها بولور گویا !..

۲۶ تشرین ثانی ۱۳۲۸ ایسی برج

معارف دردی!

سیاسیات ایله اقتصادیاتک الاله یورددیکی شوقایتالیم
دورنده آدامه موجودیت ایده بیلیمک ایچین آرتق فکری ،
اجتماعی بر انقلاب کچیرمک لازم کلدیکی و بوانقلاب
فکری بی ده بالخاصه معلملرک همتندن بکله مک ضروری
بولوندیفی آکلاشیلدی . حیات تحصیلیه قوتی اوج منبعدن
آلیر : پروغرام ، کتاب ، معلم . پروغراملر تأمین
مقصده خادم اولاجق صورتده ترتیب ایدلمه مش ایسه
بوفنا یولده کتابلری و معلملری ده برلکده سوروکلر ،
آهنک بوزولور . پروغرام یولنده فقط کتابلر قنا یازیش
[*] بوراده « نفخه » صوڭ نفس معناسنه اولارق مجبوراً
یازیلشدیرکه : دوغروبسی « نسيس » ایدی ، فقط

یتاغی کوچک منزله خانهلر نه ایدی ؟ اوئی کورن مدنی
برکوز ، اوزلته قانلانان حقده نه حکم ویریر ؟ بوقاداری
الویرر . ارتق بر آر انصاف ایله دوشونه لم و مملکته خیر
کتیرمکه چالیشانلرک افعاله مانع اولمایه لم .

ملتلر بوکون یالکزار دودونملاری و طوپ و تفنگلریله
یاشامازلر . بلکه درجه مدنیتلری و عالم انسانیته یاردملری
دوقونه جق قدرت علمیه و قیه لریله یاشارلر . برطرفدن
اردومزی و دونمازنی تکمیل و تحکیم ایتدیکمز کی
برطرفدن ده شهر و قصبه لریزی تزیین و وسائط علمیه
و علمیه مزی اکمال ایدلم که هرکس بزی مدنیت کریز لکله
و وحشت و بدویته تمایل ایله اتهام ایتمه سونلر .

قاضی کوی ، ۱۴ کانوزاول ، ۳۲۹ ح . ۰ س

تضاد ..

— لوحه «۱» —

بربوغوق ناله .. اضطراب ولود !..
رعشه ، أوجاع برپیام وجود ...
کسیلن برنفس مآل وصال ...
ذوق حار .. التحاق جنسیت !..
صوگرا آلام ایچنده نسویت
کتیریر خا که بی حساب آنسال ...

صیحه : تولید ایچین قادین سسیدر ،
گریه : طفنک حیاته مؤرده سیدر !..

یکئی مخلوق !.. برکوچوک محکوم !..
بلکه بر عمر نور و سامانه ،
بلکه بر عمر ظلم و خسرانه
تا ازلدن سقوط ایدن معصوم !..

✽

بو ، عدمدن وجوده بررؤیا
که دوغانلر فنا بولور گویا !..

فرض ایدم، پروغراملر دوزه‌لدی. بونک تطبیقی هانکی معلملردن بکلیه جگه؟ معلملری دکیشدیردک یرلرینه کانلر اسکیلری آراتدیرمایه جقمی؟

براز بوندن اولکی زمانلری دوشونم، لزومسز نلر یایلدی، خصوصیه نلر ییقلدی! یازیق که شکلک تقلیدیه بنیه‌نک وجوده کتیر یله میه جکی دوشونوله‌دی. امرالله اقلدی «مأموردن معلم اولماز» دیدی. اعلا! بوبر حقیقتدر. «معلملک آری، مأمورلق آری مسلک‌کردر، ایکی قارپوز بر قوله صیغماز. هم معلم، معلم اوله‌رق یتشمش بولما ایدر. هر کس بیلیر، فقط هر ییلن اوکره‌نه‌مز». نه قدر طوغرو دیدک وبواساسی بر کره قبول ایتدکن صوکره هان تطبیقاتنه باشلادق. مأمورلرک بر قسیمی چیقاریلدی، بر قسیمی مأموریتلرینی ترک ایتک شرطیه ابقا اولوندی. وبوکیله تلافی مافاة ایده‌بیله جک صورتده فضله درسیر ویرلدی.

غریبدر که بوقادار طوغرو ظن اولتان بر اساسه استناد ایدلش ایکن نتیجه یینه معکوس ظهور ایتدی. دنیه-بیلیر که مأموریتدن اولان معلملر چکیلدکن صوکره مکتبلرده حیات تحصیلیه جان چکیشمه‌یه باشلادی. بونک بر جوق سبیلری وار: اولا بزده معلملک مسلکی هنوز تقرر ایتمه‌مشدی وبومسلکده محتاج اولدیغمز معلملری بولمق مشکل.. نه دییورم، محال ایدی.

ثانیاً معلملکده تجربه و ملکه‌نک بیوک تأثیری وار. مأموریتدن اولان معلملر سنه‌لردن بری سبق ایدن تجربه‌لرینک محصولی چوقدن اقتطافه باشلامشلردی. اولنره جالشین اولان معلملر ایسه هنوز تجربه‌دوره‌سنه داخل اولمش بولتورلردی.

ثالثاً معلملک استعدادی کسبی دکل فطریدر. بر کیمسه‌نک معلملک مسلک‌کننده بولنقله ای بر معلم اولماسی ایجاب ایتیه جکی کبی مأمور اولقله‌ده فنا بر معلم اولماسی اقتضایتمز. بالعکس شو دوره کلنجیه قدر بزم الک کزیده آدم‌لر هنر مأموریت مسلک‌کننده بولندقلری ایچون هنوز پک یکی

اولورسه بو آهنگ یینه بوزولمش اولورسه‌ده ای بر معلم بونقصانی جبر ایده‌بیلیر. فقط پروغراملر، کتابلر نه قدر مکمل اولورسه اولسون اکر معلم مسلک‌نک اهلی دکلسه هپسی یتشمش دیمکدر. او، معصوم بر قاتلدر که طلبه‌سنک بیلمیه‌رک زمانلرینی بولدورور. ابتدائی اولسون، تالی ویا عالی بولونسون تحصیلک هر دوره‌سننده معلملک حیات معرفته بر تأثیر مخصوصی اولدینی آشکار ایسه‌ده هر حالده بوتأثیر طبقات تحصیلیه‌ده ایندکجه ده‌ها زیاده آرتقمده‌در. دارالفنون طلبه‌سی - حقیقه دارالفنون طلبه‌سی ایسه - کتابلریله، تتبعات خصوصیه‌سیله بر درجه‌یه قدر معلمدن مستغنی اولابیلیر. حالوکه ابتدائیده‌کی یاورولر - بر سود قوزوسی، آناسنه محتاج اولدینی قدر - خوجه‌لرینه محتاج‌درلر.

بونلر طب طبیعی دوشونلدی. معارف نظارتی صیق صیق زیارت ایدن ناظرلرک هر بری - شبهه‌سز حسن نیتله - چالیشدیلر. پروغراملر، قانونلر یایلدی، قومیسونلر تشکیل ایدلدی (حالاده ایدیلور)، دائماً مهیای انطفا کبی کورونن حیات معرفت جانلاندیرلمق ایسته‌نلدی. فقط هیات، اولیور.. اولیور والسلام! معلم ویمز صفتیه امتحانلرده بولسانلرک هانکی بری استمزاج ایتسه‌کز: «یوق.. یوق، برشیلر یوق!» دییور. استانبول بویله، طشره‌لر کیم بیلیر نه حالده‌در؟ دارا-لفنونلر اعدادی، اعدادیلر رشدی درجه‌سنه اینیور. سوئه عمومییه تمادیا اینمکده. اوروپایی بر طرفه بیراقلم، حکومتات متجاوره بیله معارفده سرعتله ترقی ایدرکن بزم ایچون توقف بیله بر انحطاط دیمک اولدینی حالده انحطاط کوریلنجه نه معنایورمه‌لی؟ وجود ایچون حالت مرضیه نه قدر غیر طبیعی ایسه بنیه معارف ایچون، دور نماننده، بوانحطاط اوقدر غریبدر. احتمال که بوغرابت نظردقی جلب ایده‌جک درجه‌یه واردینی ایچون اعدادیلر لیسه‌لره تحویل پروغراملرده بر تبدل وجوده کتیرلدی. فقط یکی پروغراملر ده‌ها تطبیق اولنمادن محق اعتراضلر عیوقه چیقدی.

اولان معلمك مسلكنده اولئك رينى طوته جق
 كيمسهر دها پك چوق زمان يتيشه ميه جكدرد . بناء عليه
 تسىقاتى اصل بر نقطه نظر دن يايقمق يعنى مأمور اولسون ،
 معلم اولسون ، حسن تدرسه قادر اولامايانلرى آيقلامق
 منطق ايكن بويله يانمادى . الك اى معلمك مأمور ديه
 چيقاريلديغى اولدى . و تربيه لرينه - كيملر كيتيرلدى ...
 رابعاً بزده معلم معاشاتنك درجه كفايه ده
 اولماسندن بر معلم چينه بيلمك ايچون خواجه درسى
 المغه مجبوردر . بونك نتيجه سى اوله رق هم كندى
 خراب اولور ، هم تدرساتندن بر فائده حاصل اولماز .
 نته كيم اويلاه اولدى . بشقه جهندن معاشى اولميان معلملرى
 طويورمق ايچون متصل درسلى تزييد ايدلدى . حالبوكه
 معلمك يوريجى مسلكدر . چو جوقلرى آرى آرى يوقلامق
 استجواب ايتك ، وظيفه لرينه باقق ايستر . درس و طلبه سى
 چوق اولان معلملر ايسه يا بو وظيفه لرى اهمال ايدده جك
 يا خود كندى بيشيره جكدرد . نته كيم دارالمعلمينك پك اى
 معلملرندن اولان جودت بكه بر تصادفده بكا عىي حالدن
 شكاي ايتدى . و بو يوزدن دوچار اولديغى آلام و مصائبى
 آكلاتدى .

بر ذات فضائله مات ايله بو مسئله نى مناقشه ايدى - ووردق .
 اوه بكا معارض ايدى . شوا سبابى از چوق كنديسنه ايضاح
 ايتديكم زمان :- بكي ، ديدى ، هايدى استانبول اعداديلرى
 بويله اولدى . يا طشره اعداديلرينه نه ديسه لم كه اولرده
 اساساً مأموردن معلم اولماديغى حالده عين انحطاط اولرده ده
 كورلدى ؟

— حقيقه " بر انحطاط وارسه سيبسز اولماز ، ديدم ،
 بر آرز آرashedيرالم بقالم ، مثلاً سز نه دير سگيز . سببى نه اولسه
 كرك ؟

— بنجه سببى شهودر كه اسكى معلملرك بر چوغى
 مأموريت آله رق كيتديلر ، كيمكه مجبور اولديلر ، زيرا
 معارف نظارتى كنديلرينك ترقيات مستقبه لرينى تكفل
 ايتيوردى ..

غريب براعتراف ايله معارضم ، كنديسى ده فرقنده
 اولميه رق ، سوزيمى تصديق ايتش اولويوردى . اسكى
 معلملرك مأموريت آله رق كيتميريله بوراده كى معلملرك
 مأمور اولدقلرى ايچون كوندرملرى آراسنده حكماً بر
 فرق اولماديغى وايكيسنك ده عىي نتيجه يى ويره جكنى
 سويلدم . معارضم « فرق واردر ! » ديدى ؛ فقط
 بو فرقى ايضاح ايدممدى .

معارفده كى انحطاطك سببى يالكنز بونده كورمك
 شه سز طوغرو اولماز . محاربه اخيره ده كى هزيمتلك
 باشليجه سببلرندن برى تعليم و تربيه عسكريه ده كى نقصان
 ايسه ده شه سز اسباب سائرده يوق دكلدر . فقط
 تكرار ايدىيورم ؛ حيات تحصيليه قوتى اوچ منبعدن
 آليز : پروغرام ، كتاب ، معلم . پروغرام بزه يول
 كوسترز . كتاب بر ترمندر . فقط او ترمنى بويوله
 سرعتله كوتوره جك قوتلى برلوقو موفقه ، ماهر بر ما كينسته
 احتياج واردر كه اوده دگرلى بر معلمدر . تجربه سز بر
 ما كينست ترمنى يولدن چيقاردر ، نه ترمندن خيرقالر ،
 نه يولدن . بوكا ضميمه " يوللرى بوزوق ، عربالرى قيرلى
 دو كوك فرض ايدك ، معارفك حالنى كورمش اولور سگيز .
 بونكله برابر شو حالك مسئولى حالن زياده ماضيه
 آرامق لازم كالير ظننديم .

على لاسى

وطنم و كينم

رويايى باغچه سنده آجان لاله غرور .
 اولش اسيرى ياد خزان جنايتك ؛
 آلتون حوضلرنده كى فواره سرور
 سرمكده شمدى بوشلقه برمانى آئين ...

بر سنبلى ملال ايله دولش بوعدن شان .
 دوشمش يشيل سرائنه بردنه ملال ؛
 ايضلاق نظرلرنده زهرلر بيريله ايان
 برقيز ، كوزه ل بهارنى طبرناقليور ، بو حال :